

Bericht uit Saamaka

Columnist: Menno Marrenga

Gepubliceerd in De Ware Tijd 22/02/2006

Geïntegreerd

In een vorig aflevering beschreef ik hoe druk het was aan mijn ziekbed tijdens mijn laatste malaria-aanval. Enkele lezers reageerden: “Dat medeleven bewijst hoe sociaal voelend Saamakamensen zijn en hoe goed jij geïntegreerd bent in hun samenleving.” Dit is een verkeerde conclusie: dit voorval bewijst niets. Want men komt ‘altijd’ op bezoek bij ernstig zieken, of die nu populair zijn of geïntegreerd of niet. Met medeleven heeft dat niets te maken.

Ik heb een oude invalide vrouw zien doodhongereren omdat haar dochter in Paramaribo woonde en dus niet voor haar kon zorgen. Familieleden woonden vlakbij, maar staken geen poot uit (ik ook niet, trouwens). Maar toen zij stervende was kwam de hele familie krokodilletranen huilen, en op haar begrafenis kwamen vier dorpen dansen en zuipen.

Als het moet kan ik meer van dit soort gevallen opnoemen. Dit noem ik geen medeleven, en het komt ook uit een heel andere hoek. Niemand gaat in Saamaka vanzelf dood; er speelt altijd tovenarij mee en na de dood wordt de schuldige aangewezen. Om problemen te voorkomen, kan men maar beter al tijdens de ziekte langskomen om publiekelijk te verklaren dat men niet wenst dat de patiënt sterft. Misschien is de aanloop bij inpopulaire mensen zelfs nadrukkelijker want dan zijn er meer verdachten die zich moeten indekken, maar dat heb ik niet onderzocht.

Sommige mensen die mij op mijn ziekbed kwamen opzoeken, waren oprecht bezorgd en wilden helpen. Maar ik veronderstel geen uitgebreide vriendenkring omdat nogal wat klanten zich bezorgd maakten dat mijn werkplaats wegens ziekte gesloten was, en kwamen informeren wanneer ik genoeg hersteld zou zijn om hun motoren te repareren.

Nee, geïntegreerd in de Saamaka samenleving ben ik niet. Ik streef daar ook niet naar: ik ben geen toerist. Ik heb hier een plaats: maar dat is een plaats aan de buitenkant. Men verwacht dat ik als buitenstaander dingen kan en weet die niemand anders in de omgeving kan en weet, en soms is dat ook zo. Vaak ook kom ik met een onbruikbaar idee, onbruikbaar omdat ik de omstandigheden niet goed genoeg ken. Dat geeft niets, want anderen kennen die wel. En zo vullen wij elkaar aan. Als ik integreer, Saamaka wordt onder de Saamaka, dan heeft niemand daar wat aan.

Ik heb een nuttige plaats aan de rand van de Saamaka samenleving, niet er midden in. Dat is een bijzondere plaats. Deze column getuigt daarvan. Ik zie dingen vanuit een bijzonder perspectief - vertekend dus.

Daar is niets mis mee - er is wel wat mis met mensen die geloven dat ‘hun’ beeld ‘niet vertekend’ is. Ik zie dingen die andere mensen anders zien, en geef verslag daarvan. Lezers reageren op drie manieren. Sommigen zeggen: “Zo heb ik het nog nooit bekeken, maar nu je het zegt, er zit wat in.” En dan wisselen we ervaringen uit. Dorpsoudsten reageren vaak zo: ik leer van hun beeld en zij leren van mijn beeld.

Anderen zijn geschokt dat ik de Saamaka samenleving niet ophemel, wat toch mijn taak als ‘geïntegreerde blanke’ zou moeten zijn. Dat zijn vaak toeristen. Zo meld ik hierboven van verwaarlozing en dat past niet in het ideaalbeeld. Jammer, maar ik heb het toch echt zien gebeuren. Meer dan de helft van de jongeren is naar Paramaribo verhuisd en dat doen ze vast niet omdat het leven in de Saamaka dorpen zo idyllisch is als in de toeristenfolders beschreven staat.

En de derde reactie is van sommige mensen in Paramaribo. Van hen die zich typisch ‘boslandcreool’ noemen - een zelfbeeld dat veel onthult.

Die zeggen: “Die Menno is blank en moet dus zijn bek houden.” Hoezo integratie?